

Er ref: LI2025/01500Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.smf@regeringskansliet.se**Vår ref:** R:SI2025-65
Linda Eriksson

Linda.eriksson@skogsindustrierna.se

Yttrande över SOU 2025:93

En robust skogspolitik för ett aktivt skogsbruk

Övergripande synpunkter

Skogsindustrierna ser positivt på betänkandet som innehåller flera viktiga förslag för att framtidssäkra tillväxten och konkurrenskraften för svenskt skogsbruk.

Slutbetänkandet innehåller förslag på flera viktiga verktyg för att öka tillväxten i de svenska skogarna vilket är en av de viktigaste skogspolitiska utmaningarna. Utredningens förslag stärker dessutom förutsättningarna för en fortsatt konkurrenskraftig skogsnäring som levererar stora värden för ekonomi, sysselsättning och klimat även i framtiden.

Skogsindustrierna vill framför allt lyfta fram förslaget om en uttalad politisk avvägning mellan skydd och brukande som ett fundament för hela utredningen tillsammans med införandet av ett produktionsmålsystem.

Slutbetänkandet har bland annat fokuserat på att föreslå samhällsekonomiskt effektiva åtgärder för att stärka incitamenten för ett hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk, främja näringsfrihet och investeringsvilja i skogsnäringen samt utrett hur Sverige bör förhålla sig till EU-lagstiftning som påverkar skogen.

Genom fossilfria produkter, växande skogar och arbetstillfällen spridda över landet som ger skatteintäkter och levande samhällen bidrar skogsindustrin med unik kraft för både klimat, miljö och ekonomi. Skogsindustrin har i snitt investerat över 11 miljarder årligen i modernisering av anläggningar, förbättrad produktionskapacitet och ökad konkurrenskraft. Utöver det har skogsbruket gjort ytterligare stora investeringar för skoglig tillväxt och ökad miljöhänsyn. Det är därför bra att det kommer förslag som bidrar till en fortsatt investeringsvilja och bättre förutsättningar för en livskraftig skogsnäring även i framtiden.

Genom att stärka tillväxten i våra skogar stärks skogens och skogsnäringens bidrag till jobb, handelsbalans, miljö och klimat. Men snåriga regler, förändrade marknader och ökade kostnader hämmar utvecklingen. Många av förslagen såsom ökad rådgivning till skogsägare, skyddet för fåglar, ett förenklat regelverk kring gödsling, ett system för uppföljning av produktionsmålet, synliggöra skogens hela klimatnytta, att minska betesskador orsakade av vilt, lägsta slutavverkningsålder samt ökade möjligheter att använda vegetativt förökat plantmaterial och främmande trädslag – kan och bör regeringen genomföra omgående.

Skogsindustriernas yttrande över förslag

4 Synliggör skogens klimatnytta

4.3.1 Tydligare redovisning av skogens klimatnytta

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket årligen redovisar potential för utsläppsminskningar som representeras av svensk skogsråvara, i enlighet med metodiken i ISO 13391, i nationell statistik.

Standarden visar den koldioxid som årligen binds in i skogen och i träprodukter samt de utsläpp som undviks när fossilbaserade material väljs bort till förmån för träbaserade. Även fossila utsläpp tas i beaktande, till exempel transporter som sker med fossila bränslen. Standarden ger en helhetsbild av skogens klimatnytta som ofta tappas bort med dagens systemavgränsningar i klimatrapporteringen.

5 Ny syn på naturvårdsavsättningar och miljöhänsyn

5.1.3 Tydligare politiska avvägningar

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att regeringen bör uttala en tydlig politisk avvägning för hur stor areal som bör undantas från skogsbruk och därmed också hur stor areal som kan användas för skogsbruk. Skogsindustrierna förordar att detta sker inom ramen för miljömålssystemet i kombination med det produktionsmålssystem som föreslås i avsnitt 8.1. Med en arealmässig avvägning underlättas långsiktiga investeringsplaner inom svensk skogsindustri och satsningar på innovation.

Skogsindustrierna vill också understryka det som skrivs angående internationella åtaganden. Samtliga frivilliga avsättningar bör erkännas och användas som underlag för Sveriges rapportering. Även de skogliga impedimenten, särskilt den improduktiva skogsmarken bör kunna inkluderas. Genom skogsvårdslagen är dessa både definierade, har ett bevarandemål samt skötselbeskrivning, det vill säga fri utveckling. Behöver de avgränsas på en karta bör det med dagens teknik vara relativt enkelt att ordna.

Skogsmark tillgänglig för virkesproduktion är viktigt för att klara samhällets efterfrågan på fossilfri råvara från skogen, för Sveriges ekonomi och sysselsättning, för en levande landsbygd och för klimatomställningen.

5.2.3 Kulturmiljöarbetet i skogen behöver omprövas

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen i samråd med Länsstyrelserna utformar en strategi och styrmedel för att bevara använda och utveckla de mest skyddsvärda kulturhistoriska lämningarna.

Idag saknas en strategi för hur mycket av kulturlämningarna som behöver bevaras och på vilket sätt. I avsaknad av sådan skapas uppfattningen att alla lämningar ska bevaras överallt. Skogsindustrierna instämmer med utredaren att det finns skäl att slå in på en annan väg i kulturmiljöarbetet i skogen som är mer strategiskt, systematiskt och som lyfter de kulturpolitiska målen att kulturarvet inte bara ska bevaras utan också användas och utvecklas. Det innebär också ett behov av att göra prioriteringar mellan lämningar där de mest värdefulla bevaras för framtiden. En utveckling mot att prioritera de mest skyddsvärda lämningarna skulle, förutom ökat fokus på dessa, leda till en ökad acceptans för behovet att bevara kulturhistoriska lämningar i allmänhet.

5.3.3 Skydd för fåglar

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att upprätta en förteckning över fågelarter vars populationer inte befinner sig på en tillfredsställande nivå. Förteckningen bör också inkludera den hänsyn eller de åtgärder som behövs för arternas populationsutveckling.

Skogsindustrierna tillstyrker också förslaget att 4 § artskyddsförordningen (2007:845) ändras i syfte att bättre harmonisera den nationella regleringen med fågeldirektivets krav avseende vad som utgör en förbjuden störning.

Skogsindustrierna vill dessutom med hänvisning till den ändring som gjorts i den svenska översättningen av Fågeldirektivet påpeka att ändringar behövs även i 4§ 4b till "anpassa populationen" i stället för dagens återupprätta.

5.4.3 Upphävande av områdesskydd

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att naturreservat och biotopskyddsområden ska kunna upphävas om syftet med att inrätta områdena inte längre bedöms rimligt att uppnå exempelvis vid allvarliga och genomgripande skogsskador. Att avveckla ett skydd för ett område som förlorat sina ursprungligt skyddade naturvärden kan frigöra resurser och möjliggöra skydd av andra områden med högre naturvärden, alltså en mer resurseffektiv och flexibel naturvårdspolitik.

5.5.3 Skogsmarksskyddsområde i fjällnära skog

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att rätt till ersättning vid nekat tillstånd för avverkning ersätts med rätt att kräva skogsmarksskyddsområde.

Idag får de områden där ersättning betalats ut inte ett tydligt formellt skydd och områdena syns därmed inte i nationell statistik eller i vår internationella rapportering av skyddade områden vilket är olyckligt. Skogsindustrierna vill här betona vikten av att de skogsägare som berörs får ersättning skyndsamt och rättssäkert även vid en genomförd ändring av systemet. Dagens system är dessutom olyckligt då beskattningen av ersättning för nekat avverkningstillstånd sker i inkomstslaget näringsverksamhet medan ersättning för formellt skydd sker till betydligt lägre skattenivåer i inkomstslaget kapital.

7 Ökad rådgivning

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att rådgivning ska utgöra en betydande del av Skogsstyrelsens kärnverksamhet samt förslaget att Skogsstyrelsen bör få i uppdrag att genomföra en kunskapskampanj. Ett motsvarande förslag återfanns också i Miljömålsberedningens betänkande (SOU 2025:21). Rådgivning är ett viktigt styrmedel för att uppnå de skogspolitiska målen och myndigheten behöver resursförstärkning för att återuppbygga rådgivningsfunktionen.

8 Ökad skogsproduktion

8.1.3 Ett produktionsmålsystem för uppföljning och utvärdering

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen ska samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av det skogspolitiska produktionsmålet.

Skogsindustrierna instämmer i utredningens analys kring den obalans som idag råder i uppföljning och utvärdering för de jämställda målen i skogspolitiken. Ett system för uppföljning och utvärdering av det skogspolitiska produktionsmålet på ett motsvarande sätt som miljömålssystemet skulle skapa en tydligare balans mellan de två jämställda målen och sätta produktionsfrågorna mer i fokus hos såväl myndigheterna som i skogsnäringen.

8.2.1 Skogsodlingsmaterial

Skogsindustrierna tillstyrker att Skogsstyrelsen uppdaterar sina föreskrifter om vegetativt förökat skogsodlingsmaterial i syfte att underlätta användning samt att utvärdera och ändra föreskrifterna för förflytningsreglerna.

Skogsindustrierna anser att det svenska regelverket kring skogsodlingsmaterial behöver moderniseras för att fullt ut kunna bidra till en ökad tillväxt, klimatanpassning och investeringsvilja i skogen.

Tillgång till frö och plantmaterial för skogsodling som är anpassat till ett klimat i snabb förändring är helt avgörande för vitalitet och resiliens i framtidens skogar. För att klara det behövs en betydande förstärkning göras inom skogsträdsförädling, genetisk selektion, testning, fröproduktion, metoder för vegetativ förökning och odlingssäkerhet i plantproduktion.

8.2.2 Frö- och plantskolor

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att SLU i samverkan med Skogsstyrelsen och Skogforsk ska bygga kompetens och ta fram lösningar kring skadesituationen i fröodlingar och skogsplantskolor samt att Skogsskadecentrum tillsammans med Kemikalieinspektionen tar fram modeller för risker av bekämpningsmedel.

Behovet av detta grundar sig i att för skogsplantskolorna är användningen av bekämpningsmedel så liten i omfattning att producenterna som sätter produkten på marknaden inte har några ekonomiska incitament att ta fram de studier och underlag som kan ligga till grund för ett produktgodkännande. För att säkerställa att skogsplantskolorna i framtiden kan använda nödvändiga bekämpningsmedel behöver studiemetoder tas fram om vilka medel som uppfyller kraven. För att Kemikalieinspektionen ska kunna göra välvägdade bedömningar av riskerna med att godkänna ett bekämpningsmedel för skogsplantskolor behövs scenarier som visar på ett bekämpningsmedels risk för spridning till omkringliggande mark och vatten.

8.3.3 Främmande trädarter

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen som öppnar för ökad användning av främmande trädarter samt att samråd med rennärningen utökas till att omfatta även återväxtåtgärder.

Dagens lagstiftning kring främmande trädarter är mycket restriktiv, ska endast användas i undantagsfall. Detta innebär för skogsbruket att främmande trädarter ofta inte är ett tänkbart alternativ vid föryngring. Skogsindustrierna delar bedömningen att om Sverige även framöver ska kunna upprätthålla ett skogsbruk med hög tillväxt, klimatanpassning, effektiv hantering av skogsskador och stärkt försörjningstrygghet, krävs en anpassning till de förändrade förutsättningar som klimatförändringarna medför.

8.4.3 Bättre återväxter

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen ser över föreskrifter om föryngringsåtgärder vad gäller tidpunkt, plantantal och fördelning i syfte att förbättra tillsynen. Föryngringar med rätt trädslag, till rätt täthet och vid rätt tidpunkt är grunden för en bra produktion på den del av skogsmarken vi ska använda för virkesproduktion.

Skogsindustrierna tillstyrker även förslaget att underrättelsekravet gällande skyddsdikning tas bort.

8.5.3 Bättre ungskogar

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen att SLU ska göra en särskild ungskogsinventering samt att Skogsstyrelsen utvecklar en löpande ungskogsuppföljning.

8.6.3 Gödsling

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen tar bort de regionala indelningarna och begränsningarna för höga ståndortsindex samt anpassar allmänna råd och rekommendationer till dagens teknik vilket kan minska kantzonbredderna.

Skogsindustrierna anser att gödsling av skog, utförd på rätt sätt och anpassad till den aktuella platsen, är ett av de mest effektiva sätten att öka tillväxten i skogen och därmed öka både koldioxidinbindningen och tillgången till råvara från skogen. Även detta förslag återfanns också i Miljömålsberedningen för att öka kolinbindningen.

8.8.3 Begränsa skogsskadorna

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen för att begränsa skogsskadorna och säkerställa en långsiktig statlig delfinansiering av Skogsforsks screeningcenter genom exempelvis Formas. Ett proaktivt arbete och resurser för övervakning, förebyggande åtgärder och forskning är grundläggande för att minska risker för skogsskador.

8.9.3 Viltskador på skog

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att målet att förebygga och begränsa skador orsakade av vilt författningsregleras.

Viltskadornas påverkan på skogsbruket har länge varit ett känt problem men trots detta har arbetet för att skapa balans mellan betesresurserna och viltstammarnas storlek inte medfört resultat som når upp till målen inom viltförvaltningen. Samhällets mål inom viltförvaltningen är att säkerställa livskraftiga viltstammar bland annat genom att balansera fodertillgång och viltpopulationer. Tre av tio plantor accepteras som föda för vilda djur. Men målet nås endast inom några få områden. I verkligheten skadas

ofta en större andel. Skadorna inverkar negativt på skogens tillväxt och ekonomiska värde, begränsar möjligheten att öka kolsänkan i skogen och försämrar förutsättningarna för biologisk mångfald.

8.10.3 Lägsta ålder för föryngringsavverkning

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att Skogsstyrelsen ska revidera föreskrifterna om lägsta ålder för föryngringsavverkning för att ta bort de ogrundade skillnaderna mellan landsdelar.

8.11.3 Robusta vägar

Skogsindustrierna tillstyrker alla utredningens förslag kring robusta vägar så som en standard för byggande av skogsbilvägar, förenklad förrättning, ajourhållning samt översyn av regelverket för husbehovstäckor.

Sedan slutbetänkandet publicerades finns dessutom en ny strategi för enskilda vägar framtagen av Skogsindustrierna, Skogforsk, Sveaskog, Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges Åkeriföretag samt Riksförbundet Enskilda Vägar där även Trafikverket, Skogsstyrelsen och SLU har bidragit: <https://www.skogforsk.se/contentassets/118bf283a24c4fa88db00122c24ce4fe/nationell-strategi-for-enskilda-vagar.pdf> Skogsindustrierna anser att även strategin bör tas med i regeringens fortsatta hantering.

9 Nytt forskningsprogram

Skogsindustrierna tillstyrker att Regeringen ger Formas i uppdrag att tillsammans med skogsnäringen utforma ett forskningsprogram med fokus på skogsskötsel. Programmet bör tilldelas 50 miljoner kronor per år under minst tio år för att ge utväxling och effekt. Skogsbruket står inför stora utmaningar kopplat till ett förändrat klimat samtidigt som en fortsatt god tillväxt i skogen är mycket viktig för att kunna bryta beroendet av fossil råvara i samhället samtidigt som skogen ska kunna leverera andra nyttor som biologisk mångfald, sociala värden och agera kollager.

10 Evidensbaserat beslutsfattande

Skogsindustrierna tillstyrker att Skogsstyrelsens och Naturvårdsverkets instruktioner kompletteras kring vetenskap och beprövad erfarenhet.

Skogsindustrierna tillstyrker att Riksskogstaxeringens finansiering sker direkt till SLU och inte via Naturvårdsverket.

11 Ett tydligare Sverige i EU

11.1.2 Prioritering och politisk vilja

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen om att Sverige ska prioritera skogsfrågorna politiskt och med bred förankring samt att instruktionerna till förhandlare ger tydligt uttryck för den politiska viljan.

11.2.2 Rapportering bör i vissa fall ske genom regeringen

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen.

Skogsindustrierna anser att rapportering som riskerar att få politiska konsekvenser för Sverige eller rättsliga konsekvenser för skogsbruket, sker med politisk förankring och ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det kan exempelvis röra naturtyper, referensarealer och skyddade arealer.

11.3.5 Den europeiska gröna given

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att regeringen tar fram principer för implementering med regional anpassning och som undviker överimplementering. Skogsindustrierna välkomnar också att man kopplar förhandlingsfas med implementeringsfas, genom hela processen. Det är viktigt att den svenska skogspolitikens utgångspunkter är vara vägledande i implementeringen av EU-lagstiftning.

12 Tydligare miljökvalitetsmål

12.6 Miljömålssystemet

Skogsindustrierna tillstyrker förslaget att regeringen återkommande bör ge Miljömålsberedningen i uppdrag att föreslå etappmål och att beslut av nya etappmål även tilldelas resurser.

Skogsindustrierna välkomnar och har länge efterfrågat en översyn av det svenska miljömålssystemet som behöver utvecklas för att bli mer motivationsskapande. Dagens system är konstruerat och uttolkat så att stora frivilliga och avgörande miljöinsatser inte uppmärksammas. Det krävs väl avvägda mål, etappmål och preciseringar som kan mätas på ett objektivt sätt.

12.7 Levande skogar

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen.

Skogsindustrierna anser att miljökvalitetsmålet Levande skogar, med nuvarande tolkning av preciseringarna, inte kommer att nås. Det är också rimligt att konstatera att målet, som det är definierat, inte kommer att nås oavsett vilka styrmedel eller åtgärder som genomförs.

12.8 Begränsad klimatpåverkan

Skogsindustrierna tillstyrker förslagen.

Skogsindustriernas utgångspunkt

Med den förnybara råvaran från skogen har skogsindustrin och skogsindustrins produkter en nyckelroll i utvecklingen för ett hållbart, biobaserat samhälle samt för att skapa sysselsättning och välfärd i hela landet.

Skogsindustrin vill driva på en mer hållbar utveckling och har därför tagit fram tre löften som berör klimat, cirkularitet och biologisk mångfald:

- Till 2040 ska skogsindustrins klimatnytta öka med 30 procent.
- 2040 ska skogsindustrins produkter vara fossilfria och återvinningsbara.
- 2040 ska Sverige ha livskraftiga skogar med en rikare biologisk mångfald.

För att detta ska vara möjligt krävs bland annat en hög och hållbar tillväxt i skogen så att kolsänkan i växande skog och i produkter samt tillgången på råvara till biobaserade produkter säkras.

För Skogsindustrierna

Linda Eriksson
Ansvarig nationella skogsfrågor